

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ה תמוז תשפ"ב | דף היומי בבלי: כתובות יח | דף הכולל: כתובות ס.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף ב' "ויכוון בהנחתם" עד אמצע הסעיף "לא יוכל".
מוסר: שמירת הלשון - פרק ח' 'עוד מצינו' עד פרק ח' 'ויותר מזה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יחוד המעשה פרק ה' 'וכאשר יתייאש ממך בענין הזה' עד 'על כן היזהר שלא תטעה'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מדוע שלח מרן הגרא"ל יהודי מכפר סבא לקנות מכשירי כתיבה בחנות בבני ברק? | התפילה של מרן הגרא"מ
שך במסדרונות הקונסוליה הטורקית | מה שאל נפוליאון את רבי חיים מוואלוז'ין זי"ע? | 2450

על דא ועל הא

"שלום, הגעתי למשרדי דרשו? מגיע לי מזל טוב.. התחתנתי
בשבוע שעבר בשעה טובה, היום סיימתי את השבע ברכות...
איפה מוקד המבחנים הקרוב ביותר לכתובתי החדשה?
האם יש לכם תוכניות לימוד מיוחדות לאברכים?"

הרב חיים שיינברגר מנהל מוקד 'דרשו' משתף ברגעים מרגשים במסגרת התפקיד

מעסיקים אותנו ברוך ה' בכל יום ובכל שעה. אשרי חלקם. בכל זמן ובכל תקופה אנו עמלים כדי לעזור להם, להסביר ולייעץ. הפעילות לטובת הנבחנים שלנו והשירות אותו מעניקים להם מכל הלב, עוטפים אותנו בעשייה ברוכה מסביב לשנה.

הפניות שאנו מקבלים מדי יום במוקד מגוונות ביותר, החל מהצטרפות נבחנים חדשים, וכאלה יש לנו ב"ה אלפים מדי חודש, בירורים לגבי הספקים וחומר נלמד, פניות בענייני מלגות, בירורי ציונים, שאלות ותשובות ומה לא. כל פנייה מטופלת במקצועיות ובמהירות תוך יחס מכבד לכל נבחן.

הרוח החיה של כל הפעילות המבורכת הזו, הוא ידידי הרה"ח ר' שמעון דייטש שליט"א מנהל מחלקת קהל וקהילות בדרשו, שמקדיש את חייו ופועל בכל רגע בכשרונו הרב ובחן המיוחד שלו להצלחת ארגון 'דרשו'. ר' שמעון מנתב את פעילות הקודש על הצד היותר טוב ומהווה השראה לכולנו.

הרב שיינברגר משתף את ציבור הקוראים ברגעים מיוחדים אותם חווה צוות המוקד בתקופה האחרונה - עבודת הקודש הזו

לקחת חלק בעשייה הרבה במלאכת הקודש של 'דרשו' זהו תענוג עילאי שאין לו אח ורע. הסיפוק מלווה את העוסקים במלאכה בכל שלב, ובכל רגע הנך נוכח במידת הצימאון העז שרוחש עם ישראל לתורה הקדושה.

הרב חיים שיינברגר מנהל המוקד מסביר ל'הפותח' על הפעילות הרבה במסגרת התפקיד - 'מוקד דרשו' הוא בעצם החזית של הבית של עולם התורה. המוקד מהווה את הממשק בין ממלכת התורה לבני התורה. אנו עומדים בתווך בין הנהלת הארגון לבין רבבות חברי הארגון. הצוות שלנו עומד הכן בכל זמן לשרת את ציבור לומדי התורה ולהעמיד להם את המקסימום.

המוטו שמלווה אותנו הוא שאנו משרתים את הקהל החשוב והיקר בעולם, הציבור האיכותי ביותר שזוכה להיות השבט לוי של כלל ישראל. בשל כך, מקפידים בהנהלת הארגון על תודעת שירות גבוהה ומכבדת לכל נבחן. זוהי העבודה שלנו, מלאכת הקודש מדרגה ראשונה.

במשרדי 'דרשו' אין רגע דל אף פעם. רבבות אלפי דרשו

הרישום שלי לתוכנית הדף היומי בהלכה. אני מקים בית בישראל, והיום יותר מתמיד חשוב לי לשלוט היטב בספרי המשנה ברורה כדי לא להיכשל חס ושלום!..

אברכים צעירים רבים מתקשרים לברר על תוכניות לימוד מיוחדות לאברכים, וגם בתחום זה יש כמובן לדרשו הרבה מה להציע.. אז נכון, עונת החתונות הסתיימה, אבל עם זאת התחילה עונת פריחה מחודשת לאברכים צעירים רבים שהולכים מחיל אל חיל וממשיכים בהתרגשות ובהתחדשות את דרכם בתוכניות הלימוד וההספקים החודשיים במרץ נעורים בלתי נלאה.

שיחות כאלו, לצד רבות אחרות, מלמדות על כלל ישראל, העם הנבחר, על הכבוד העצום ועל האהבה הרבה שהוא רוחש לתורה הקדושה. אשרינו שהם הבחורים והאברכים שלנו! אשרינו שזכינו.

בסיום השיחה מבקש הרב שיינברגר לפנות לציבור הרחב - 'כמנהל המוקד וכמי שמכיר ומלווה את הפעילות הרבה ואת הצוות הנפלא שלנו, אני פונה אליכם - אנו כאן בדרשו עושים הכל למען כל אחד מלומדי התורה אשר נשאו ליבו 'להתקדש בקדושה העליונה שהיא למעלה מכל העולמות'. דרשו סולל את הדרך לפני כל לומד ולומד, מגיש לו אוצר כלים יקר ועשיר להצליח בעז"ה - -

'יש לנו צוות אברכים חשובים ומנוסים שמסייעים בכל עניין, זמינים לשמוע אתכם, לעזור לכם ולענות על שאלותיכם. הכל הכל כדי לעשות קל ונעים יותר עבורכם, ציבור לומדי התורה בארץ ובעולם. הכל מוכן ומוזמן בשבילכם, רק בשבילכם. אל תחשבו פעמיים - הצטרפו לדרשו. בואו ורשו את הארץ!

מזמנת לפתחם של העוסקים במלאכת שמיים אינספור רגעים קסומים רוויי הוד, כאלו שמוכיחים שוב ושוב את עוצמת הכמיהה הזורמת בלב עם ישראל לתורה הקדושה. עונת השמחות, התקופה שבין חג השבועות לצום שבעה עשר בתמוז המכונה כך בשל ריבוי החתונות כ"י בתקופת קיץ זו, זימנה לפתחנו כמות גדולה של רגעים נפלאים אלו..

לכל אורך השבועות האחרונים זכינו בכל יום לקבל פניות מאושרות מצד הנבחרים שסיפרו בקולם הנרגש כל כך שזה עתה סיימו לחגוג את ימי השבע ברכות.. עובדי דרשו שמחים בשמחתם של כל אחד מהנבחרים ושמחים להתעדכן בחדשות טובות מסוג זה. אך טבעי הוא שקריאות 'מזל טוב' נשמעו לרוב בשבועות האחרונים במשרדי הארגון בתוספת ברכות מקרב לב על ראשם של החתנים הצעירים..

הם מבקשים כמובן לעדכן את הפרטים האישיים, לשנות את הסטטוס מבחור ישי"ג לנשוי שזה כמובן עדכון חשוב ונדרש מאוד עבור המערכת, אבל גם הם יודעים שהעדכון הזה יכול להמתין מספר ימים.. מה שיותר חשוב להם הוא בדרך כלל החלק השני של השיחה, בו הם מבקשים לדעת איפה יש מקום מבחן קרוב לאזור המגורים החדש שלהם.. זאת לאחר שבבחרותם הם נבחנו בדרך כלל בישיבה בה למדו או במקומות אחרים.

כמו למשל האברך הצעיר הרב י. ב. שהתחתן זה עתה בתחילת חודש תמוז שסיפר ל'דרשו' - 'ברוך ה' היום סיימתי את ימי השבע ברכות. אני רוצה לצאת לדרך כאברך ברגל ימין. את השיחה הראשונה מהנייד שלי אותו רכשתי לחתונה אני מקדיש עבור חיי הרוחניים, לכן בחרתי לחייג כבר עכשיו ל'דרשו' ולרענן את

הסיפור היומי

"לפני כיובל שנים פגשתי ב'גן וורשה' יהודי בשם ר' טוביה עירוני שהתגורר בכפר סבא. הבחנתי שהוא מחפש דבר-מה, וכמי שֶהִפְרָתִי בעבר ניגשתי אליו ושאלתי מה הוא מחפש. הוא השיבני בדברים מפליאים..."

מצוה כה חשובה! צריך רק להפעיל את המוח ולחשוב כיצד לקיים אותה

פעיל ונמרץ, שמרן הגרא"ל שטינמן החליט לקרב אותו והתאמץ לשבצו בהוראה בבית הספר של החינוך העצמאי ברמת השרון. עירוני עבד גם בחברה-קדישא של כפר סבא, היו לו סוס ועגלה שבהם הוביל את הנפטרים לבית העלמין, ממש כמו פעם... מאז שהתקרב לשמירת המצוות, פעל רבות ברחבי העיר לחיזוק האידישקייט, וזכה לקרב אנשים רבים.

"אחד הת"ח המובהקים ביותר, מוותיקי רמת אלחנן, נכנס לעולמה של תורה רק בשל השפעתו הנמרצת של ר' טוביה עירוני. ת"ח זה החל ללמוד ברצינות, עד שגדל והפך למי שבקי היטב בכל סוגיות הש"ס. אחד הדברים שהשפיעו על הת"ח הזה" - מוסיף

הרב אבי קסטנבוים, שבית הוריו בכפר סבא היה בשכונת למקום מגוריו של מרן הגרא"ל שטינמן זצ"ל, סיפור לגיליון 'קול ברמה' בעריכתו של הרב משה מיכאל צורן שליט"א, סיפור יפהפה על מרן זצ"ל המצביע על מידת החסד העצומה שפיעמה בו.

"לפני כיובל שנים נפגשתי ב'גן וורשה' בבני ברק עם יהודי בשם ר' טוביה עירוני, שהתגורר בכפר סבא, והבחנתי שהוא מחפש דבר-מה. כמי שֶהִפְרָתִי בעבר, ניגשתי אליו ושאלתי מה הוא מחפש.

"אגב, ר' טוביה זה, שגדל בבית לא דתי במיוחד, היה יהודי

הרב קסטנבוים מספר שלאחר ששמע את ההוראה של מרן, עשה גם הוא כך, ונכנס מדי פעם לחנות של האלמנה וקנה דברים, למרות שלא היה זקוק להם כלל. "יש להדגיש עוד", הוא מוסיף, "שאם בעוד שההוראה הזו שניתנה לר' טוביה התפרסמה ברבים, בגלל פגישתי איתו, סביר להניח שהרב שטיינמן נקט בפעולות חסד נוספות שעליהן לא נודע לנו..."

נחשוב רגע: הרי מי אינו יודע שלשמח אלמנה זו אחת המצוות הגדולות ביותר! והנה לנו דרך פשוטה לביצוע המצוה, כשהדבר החשוב הוא שבכך אין אנחנו מביישים את האלמנה כמו שקורה לפעמים בנתינת צדקה. הרי האלמנה איננה יודעת שאנחנו לא זקוקים לספרים הישנים וְהַבְּלִים הנמצאים בחנות; היא הרי בטוחה שאם אדם בא לקנות, סימן שהפריטים העומדים למכירה הם נצרכים, והעיקר שהיא משתכרת מכך, ומרוויחה את פת-לחמה. והנה לנו קיום מצוה כה חשובה, בצורה כה פשוטה. צריך רק להפעיל את המוח ולחשוב כיצד לקיים את המצוה הזו! ומי שרוצה לקיים מצוות, והשאפה שלו היא לקיים באופן המעולה ביותר, יגיע גם הוא אל הפתרונות שעלו-ובאו בראשו של מרן הגראי"ל זצ"ל.

הרב קסטנבוים - "מלבד פעילותו והשפעתו של ר' טוביה, היה כאשר נכנס למסעדה של אבא שלי בכפר סבא, והבחין שבזמנו הפנוי, כשאין לקוחות, הוא יושב ולומד בחומש 'רב פנינים' שהיה לידי בקביעות. 'אם כך נראית התורה, ואם היא מושכת עד כדי כך שגם באמצע העבודה אפשר ללמוד, אז גם אני רוצה לעסוק בה', אמר הילד לעצמו, וצמח לתלמיד חכם מובהק.

"נחזור לר' טוביה עירוני... מרן הגראי"ל שמר איתו על קשר גם לאחר שעבר להתגורר ברחוב חזו"א 5 בבני ברק, וגם לאחר שהפך להיות גדול הדור. כששאלתי את עירוני מה הוא מחפש כאן בגן וורשה, השיבני בדברים מפליאים:

"הרב קרא לי לביתו, וביקש שאגיע אליו מכפר סבא, ואמר שבקטע זה של רחוב רבי עקיבא יש חנות ספרים של אלמנה, המחזיקה בין המדפים רק ספרים ישנים-נושנים, שאף אחד אינו משתמש בהם, וגם מכשירי כתיבה בלתי-שמישים, ולכן אין הקונים נכנסים כלל לחנות הזו של האלמנה. מרן הגראי"ל שביקש לעשות חסד עם האלמנה, ביקש מעירוני לגשת אל החנות ולקנות אצל האלמנה ספרים מספרים שונים, וגם קצת מכשירי כתיבה, כדי שתרגיש שהחנות 'מניבה פירות'."

הלומים מגדולי ישראל

"בעת חליו האחרון של סבי זצ"ל, כשעמדו לקחתו לביה"ח ב'אוטומוביל', ביקש שקודם לכן יעשו לי 'סיבוב' באוטו... הנסיעה הזאת, ממנה כבר לא שב, הצילה את חיי הרוחניים"

גדולי ישראל עם צעירי הצאן

מספר הגאון רבי בנימין דוד אלישיב שליט"א, בנו של מרן הגרי"ש זצ"ל ונשיא רשת הכוללים 'תפארת בחורים':
אאמו"ר זצ"ל, כמה שהיה 'על ההר', היה מאוד אכפתי כלפי הצעירים בגילאי ישיבה קטנה, שצריכים לעודדם שלא ישברו בתחילת דרכם בלימוד. הרב דרזי סיפר שהיתה לרב קרן מיוחדת עם מלגות והיה נותן בצנעא לאותם שעסקו בעידוד אותם הצעירים, וכשנגמר הכסף, עשה על זה השתדלות שיתרמו שוב, וזאת נגד טבעו, מרוב החשיבות שייחס לזה.

היה אצלנו בביהמ"ד בחור צעיר שרצה לחבר ספר באיזו סוגיא בהלכה, ובא אל הרב לבקש ברכה. היה אז יום מאוד עמוס ודוחק, וכולם עברו לפני הרב במהירות, וגם הבחור ניגש ואמר שהוא רוצה לחבר ספר בענין זה וזה והרב בירך אותו - 'תצליח'.
אולם כפי הנראה, הבחין שהוא שצריך יותר עידוד, ולמרות שהבאים בתור דחקוהו הלאה, קרא אחריו שוב בחיבה - 'תצליח!' והעיד אותו בחור שמכח אותה החיבה קיבל חשק גדול לכתוב ואכן עלה ונתעלה (בשיחה עם הרב ישראל קוטלר במגזין 'במה').

מעשה בנכדו של האדמו"ר הצדיק רבי גדליה משה מזוועהיל, שבימי בחרותו יצא ממסגרת החסידות ונסחף לעולם הרחב, כדרכם של צעירים רבים בירושלים של אותם ימים. אולם חרף כל הנסיונות שעבר וחיי העולם הזה הקורצים, נשאר הוא ומשפחתו שומרי תורה ומצוות.

לימים סיפר מה החזיק אותו:

"כשחלה סבי את חליו האחרון, עמדו לקחתו לבית חולים ב'אוטומוביל'. ביקש הסבא רבי גדליה משה כי לפני שלוקחים אותו לבית החולים יעשו לי, לנכדו, 'סיבוב' על האוטו... באותן השנים נסיעה באוטו היתה דבר שאינו שכית, ולילד היתה זו חוויה מרגשת. רק אז נסע סבא לבית החולים, ממנו כבר לא שב לביתו".
אמר הנכד: "זה הדבר אשר שמר אותי כל ימי חיי. אם יש דבר כזה שאדם החולה על ערש דוי יחשוב על הזולת, על הנאתו של ילד קטן - אזי זו הדרך הנכונה!" (נר לשולחן שבת' - מפי אחד מנכדיו).

אך הילד הנרגש לא ידע לומר את מקור הדין.
 המשיך מרן ושאל: חרש, יכול לתרום?
 את זה הילד כבר זכר היטב והשיב מיד, לא. כמו שכתוב
 במשנה 'חמשה לא יתרמו ואם תרמו אין תרומתם תרומה, ואחד
 מהם זה חרש'.
 נהנה מרן זצ"ל והמשיך להקשות: למה חרש לא יכול לתרום?
 כי הוא לא שומע ולא מדבר, השיב הילד
 נו, ומה הבעיה בזה? הקשה מרן
 כי הוא לא יכול לברך, הסביר הילד למרן זצ"ל
 נו, אז רואים שיש ברכה על תרומה, אמר מרן זצ"ל בחדווה.
 הילד הבין את הענין על בוריו, ואנו הבנו איך לגשת ללימוד עם
 ילד... (מתוך חוברת 'לחזות בנועם ה" - שע"י ארגון 'ארחות יושר')

כמעט מידי יום היה מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל מתבקש לבחון
 ילדים (וגם מבוגרים...) על תלמודם בכדי לעודדם ולחזקם,
 פעמים היה מדובר בכיתות שלימות ופעמים בילד בודד.
 פעם אחת במקרה כזה, שימש מרן זצ"ל לרגעים כמלמד
 דרדקי ממש, ויש בזה לימוד רב איך ללמוד עם ילדים.
 היה זה ילד שהגיע עם אביו, והאב ביקש ממרן זצ"ל, שמכיון
 שהילד עמל ויגע בתלמודו וסיים ללמוד בע"פ מסכת תרומות,
 הוא מבקש מאוד שישאל את הילד לפחות שאלה אחת על מה
 שלמד.
 שאל מרן את הילד: האם צריך לברך ברכה על הפרשת תרומה?
 כן, השיב הילד.
 ומאיפה אתה יודע? המשיך מרן והקשה.

יהלומים מגדולי ישראל

**יצאה הרבנית החוצה, ועל המדרגה הסמוכה
 למעונם מצאה עשר לירות, סכום נכבד באותם
 ימים. חזרה ובישרה: "הנה, עמדתי בניסיון והחסד
 הגיע!"** אך הרב ראה בכך את המשך הניסיון...

מעשה שסיפר האדמו"ר רבי יחיאל אבוחצירא שליט"א על אביו הבבא חאקי זצ"ל

העוני. אם נעמוד בו כראוי, יגיע החסד".
 יצאה הרבנית החוצה, ועל המדרגה הסמוכה למעונם מצאה
 עשר לירות, סכום נכבד באותם ימים. חזרה ובישרה: "עמדתי
 בניסיון והחסד הגיע!".
 אך הרב ראה בכך המשך הניסיון, ואמר: "אמנם מצד הדין
 מותר לקחת את המעות הללו, משום שהבעלים התייאשו מהן,
 אבל ראוי לנו לנהוג לפנים משורת הדין ולהכריז עליהן. איך
 נתענג במעדני השבת, שנקנו במחיר צערו של יהודי?! נכריז על
 הכסף, ורק אם לא יבואו לתבעו - נשתמש בו".
 עודם מדברים, והדוור הגיע, ועמו מכתב רשום שבו המחאה
 בסכום נכבד. נענה הבבא חאקי ואמר: "עכשיו הגיע החסד..."
 (מתוך מאמרו של הרב יעקב ישראל פוזן שליט"א בגיליון 'האמונה')

בהגדת 'מעשי למלך' מובא סיפור, אשר סיפר האדמו"ר רבי
 יחיאל אבוחצירא שליט"א על אביו הבבא חאקי זצ"ל:
 כאשר עלה הבבא חאקי לארץ ישראל, סבלו הוא ובני משפחתו
 דוחק ומחסור. הוא התגורר במעברת עולים בגבעת אולגה, ועודד
 ורומם את רוחם הנכאה של אחיו, אשר התגוררו באהלים פרוצים
 בעיצומו של החורף, בתנאים קשים אשר לא הורגלו אליהם בארץ
 הולדתם.
 משפחתו של הבבא חאקי הגיעה לעתים עד פת לחם ממש.
 כאשר ביקשה הרבנית כסף להוצאות שבת, העניק לה דרשה
 נלהבת בענייני ביטחון... במר לבה אמרה הרבנית: "הבוטח בה'
 חסד יסובבנו, את הביטחון רואה אני, והחסד - איה הוא?"
 השיב לה הבבא חאקי בנועם: "אנו נבחנים עתה בניסיון

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק

הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**באחד הימים ראה בעלה את הקרש מלא מסמרים.
לשאלתו, הסבירה: "כך יעץ לי הרב. במקום להגיב,
לריב ולצעוק - להוציא את הנעס על המסמרים..."**

משל נחמד עם מוסר השכל חודר 'לקרשים' וללבבות

צוות 'הפותר'

אל הרב באה אשה והתלוננה: בעלי כל הזמן מקניט אותי בדיבוריו ומעליב אותי, כתוצאה מכך אני מתעצבנת וצועקת והוא מחזיר מנה אחת אפיים, השאגות נשמעות מכל עבר, אינני יכולה יותר.

אמר לה הרב: יש לי עצה בשבילך, תקני קרש ומסמרים, בכל פעם שאת מתעצבנת קחי מסמר ותדפקי עם הפטיש עם כל העצבים על המסמר לתוך הקרש, כאשר יעברו ימים ובעלך יראה שאת לא מגיבה לדבריו ואפילו לא צועקת הוא יירגע.

באחד הימים בעלה ראה את הקרש מלא מסמרים, לשאלתו מה זה הקרש? ענתה: כך הרב יעץ לי, במקום להגיב לריב ולצעוק, להוציא את העצבים על המסמרים.

לאחר שהקרש התמלא בצפיפות משני צדיו, ניגשה האישה אל הרב ושאלה על המשך צעדיה. וענה: מעכשיו על כל מעשה טוב שבעלך עושה, על כל מילה טובה שלו, תוציאי מסמר, עד שיצאו כל המסמרים.

בעלה הבחין במעשיה והבין שהוצאת המסמרים מסמלים את מעשיו הטובים ושמת. לאחר שהוציאה את המסמר האחרון הוא אמר לה בחיוך: אני רואה שהצלחת להוציא את כל המסמרים. היא עונה לו בעדינות: אכן המסמרים יצאו, אבל החורים נשארו.

בשבוע שעבר למדנו בפרשת השבוע: לא יחל דברו - אל תעשה חולין את הדיבור שלך. אל תדבר עם הפה שלך בצורה זולה או פוגענית, אל תדבר ותבטיח עם הפה שלך נדר או שבועה כשאינך חושב לקיים, כי המילים הפוגעניות, העקיצות הקטנות, גם אם אני אגיד: 'אמרתי בצחוק' 'לא התכוונתי', אבל החורים נשארים.

הדיבור של האדם זה הסמל המבדיל בין אדם המדבר לבהמה שאינה מדברת, בדיבור יש עוצמה שלא ניתן לשער, אבל צריך להשתמש בה נכון, כי כל דיבור תקף.

מילה אחת בנעימות ובסבר פנים יכולה לשבור מחיצות רבות, מילה אחת יכולה לשבור שלום בית של שנים רבות. מילה טובה אחת יכולה להועיל לאדם לקבל מקום עבודה ופרנסה טובה, מילה אחת יכולה לגרום פיטורים והפסד לשנים. החיים והמוות נמצא בלשון, הדיבור של האדם יכול לגרום לעצמו או לאחרים חיים או מוות.

ואמר הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל: מי ששומר תמיד על פיו ומקיים את תחילת הפסוק לא יחל, יזכה שיקויים בו המשך הפסוק וכל מה שיוציא מפיו ה' יעשה, כמו שאנחנו רואים אצל צדיקים שהם מברכים וה' מקיים.

(מתוך העלון השבועי של 'משמרת השבת' באשדוד)

**"פעמים רבות הבחנתי כיצד היהודי הזה צועד
הביתה לאחר התפילה. הוא היה הולך בצד המדרכה,
בקו ישר-ישר. בנקודה מסוימת וקבועה היה עובר
את הכביש וממשיך ללכת בצד השני כמו סרגל..."**

"מי שלא מצליח להסתדר עם המדרכות, יהיה קשה לסדר אותו עם בני אדם" - לקח מעניין ממסעי בני ישראל במדבר

לאחר התפילה. הוא היה הולך בצד של המדרכה, בקו ישר ישר. בנקודה מסוימת וקבועה היה עובר את הכביש וממשיך ללכת בצד השני כמו סרגל. וכך הדבר חזר על עצמו מדי יום ביומו. לא קרה אף פעם שהוא יצעד אחרת או יחצה את הכביש שלא באותה נקודה מסוימת.

"התבוננתי בו מספר פעמים והגעתי למסקנה שמדובר באדם

את הדברים הבאים שח בהזדמנות ת"ח שעוסק בהשכנת שלום בית: "יום אחד ביקשו ממני לטפל ביהודי שהמצב בביתו לא היה שפיר. מאחר שהכרתי אותו משכונת מגורי, אמרתי שכל עוד הוא לא ישנה את מסלול הליכתו מבית הכנסת הביתה, איני רואה סיכוי להצליח איתו..."

"מדוע? פעמים רבות הבחנתי כיצד יהודי זה צועד הביתה

רש"י במדבר כו יג), אבל כאשר הם סיימו להתגלגל לאחור הם התחילו שוב לצעוד קדימה.

"הוא אשר אמרתי 'ולפעמים להיפך', המשיך הרבי להסביר. לפעמים נעצרת התקדמותו של האדם שלא מרצונו, אך חובה עליו לזכור שזה גופא חלק מן המסע. אסור לו להתיימשך ועליו להמתין לשעת הכושר להתקדם שוב. רק אדם עקשן שאינו מסוגל להתגמש במחשבתו, סבור שברגע שהוא צעד לאחור והתוכנית שלו לא ממש הצליחה, הסתיים המסע ח"ו".

וסיים אותו ת"ח ואמר: "כאשר משליכים כוס פלסטיק על הרצפה היא לא נשברת, כי היא יודעת להתגמש. רק כוס שמיוצרת מזכוכית עקשנית מתנפצת בקול רעש גדול"...

(הרב רפאל ברליון, יתד נאמן מסעי תשס"ח)

שאינו מסוגל להתגמש בשום אופן שבעולם. כאשר סיפרו לי שהוא לא מסתדר עם בני ביתו, הבנתי שיהיה מאוד קשה לעזור לו, כי עד שהוא לא יסתדר עם המדרכות יהיה קשה לסדר אותו עם בני אדם...

"מנין למדתי זאת? ממסעי בני ישראל..."

"מסופר שיהודי הגיע פעם לרבו וביקש ממנו התוויית דרך בלימוד התורה ועבודת השם. רבו מסר לו תוכנית שתתאים לו לפי מידותיו, והאיש פנה לצאת מן החדר. בעמדו בפתח החדר, אמר לו רבו: 'ולפעמים להיפך'..."

"האיש לא הבין את הכוונה, ורבו הסביר לו: מבואר בספרים, שמ"ב המסעות שצעדו בני ישראל במדבר מכוונים נגד מסעותיו הפרטיים של האדם בעבודת השם. והנה אנו מוצאים במסעות דבר פלא: בני ישראל חוזרים לאחוריהם שמונה מסעות (ראה

פרשת השבוע

הגאון רבי שבתי יגל זצ"ל ניגש לפקיד הטורקי וסימן לו בידו כלפי מעלה ואחר-כך התכופף וסימן לו כלפי מטה, ובכך ניסה להמחיש לו כי אם הם יישארו בוילנא הם עלולים להיקבר מתחת לאדמה...

התפילה החרשית של מרן הגרא"מ שך זצ"ל במסדרונות הקונסוליה הטורקית

את שאלתו לרשכבה"ג מרן הגר"ע גרודז'ינסקי זצ"ל בוילנא, בשאלתו העמיד בפניו ספק, מצד א' קשה עליו לעזוב את בני הישיבה בקלצק, אך מאידך הוא חושש לגורלם של בנו ובתו הקטנים.

תשובתו של הגר"ע זצ"ל היתה: 'את בנכם אפרים נ"י ראוי לשלוח להיות במחיצתו של דודכם רבי איסר זלמן בירושלים, אבל אתם בישיבה דקלצק, יש בה מקום להרביץ תורה וגם הפרנסה מסודרת, ואילו בארץ ישראל המקום הוא מדבר שממה, לאן תפנו?!'

לא ארכו הימים ושמי אירופה החלו מתקדרים בענני מלחמה שחורים. כעת זו כבר איננה שאלה של פרנסה או הרבצת תורה, כעת זה ענין של 'פקוח נפש'. והפעם כבר הסכים הגר"ע זצ"ל כי עליו להתאמץ ביותר לעלות לארץ ישראל.

אך דא עקא, השגת אשרות כניסה לארץ ישראל היה דבר בלתי אפשרי, ולכן החליט הגרא"מ שך זצ"ל לצאת לקונסוליה הטורקית במוסקבה, ולהתחנן על נפשם ולבקש אשרות יציאה לטורקיה, ומשם כבר ימצא את הדרך לעלות לארץ ישראל.

שפת חרשים התנהלה בין הגרא"מ שך זצ"ל לפקיד הטורקי, הפקיד לא ידע שפה אחרת מלבד טורקית והוא התקשה ואף לא עשה כל מאמץ מיוחד להבין את הסבריו של הגרא"מ שך על הדחיפות הרבה להשיג אישור דווקא כעת. בראות הגרא"מ שך זצ"ל כי אין כל מתווך באופק שיכול לתווך ביניהם ולהסביר

והורשתם את הארץ וישבתם בה (במדבר ל"ג, נ"ג)

נחלקו רש"י והרמב"ן מהי המצוה שנצטוו עם ישראל בפסוק זה, רש"י סובר שהמצוה היא להוריש את יושבי הארץ, ואילו מה שכתב הפסוק 'וישבתם בה' זוהי הבטחה לאחר שאכן יקיימו את המצוה ויורישו את יושבי הארץ. ואילו הרמב"ן סובר שבפסוק זה נצטוו עם ישראל בעצם מצוות ישיבת ארץ ישראל, שלא למאוס בנחלת ה' ולשבת חלילה בארץ אחרת.

גדולי עולם, מצוקי ארץ, ראשי ישיבות ורבנים, חשקה נפשם תמיד לעלות ולהתיישב בארץ ישראל. לא תמיד עלתה זאת בידם, אם משום הקהילה או הישיבות אותם הם ניהלו, או בגלל בעיות טכניות אחרות.

אך גזרות החורבן באירופה נתנו את אותותיהם, כמו גם גזרות ההשכלה והגיוס, והן לחצו על ראשי הישיבות לעלות לארץ ישראל, ובכך ניצלו מכליה ר"ל.

עולם התורה בארץ השתבח מאוד מאותם ישיבות, רבניה וראשיה שעלו ארצה, ובכך זכו לקיים את שתי המצוות, ישיבת ארץ ישראל, והגדלת והאדרת התורה ולומדיה.

לאחר עלייתו של הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל לארץ ישראל, עז היה רצונו של אחיינו הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל לעלות בעקבותיו, והרצון הזה התעצם עוד יותר כאשר החלו להגיע השמועות המרות על אשר מתחולל באירופה. מרן הגרא"מ שך זצ"ל אשר לא עשה כלום מבלי להיוועץ בגדולי הדור, שלח

להם כל שכנועם של הגרא"מ שך ורבי שבתי זצ"ל, כי אין בכוונתם כלל להשתקע כאן, והטורקים החליטו להגלותם חזרה למוסקבה. הגרא"מ שך זצ"ל פנה לעשות אף בשעת צרה זו את מה שעשה ואכן הציל אותו בקונסוליה הטורקית במוסקבה, והוא נשא תפילה עמוקה מעומק לבו הטהור לבלתי ישיבו אותם למוסקבה, כי ענני מוות מרחפים שם מעל ראשם של היהודים. לא עברו כמה רגעים והנה אל הספינה מופיע יהודי נכבד והדור פנים, שעל פי מלבשו נראה היה כי הוא נמנה על חשובי הקהילה באיסטנבול, ועד היום לא ידוע מי הוא היה, והוא הודיע לפקידים הטורקים כי הוא ערב לכך ששתי המשפחות לא ישארו בטורקיה זמן רב, ואכן הערבות הזו עזרה, הטורקים השתכנעו. המשפחות נשארו בנמל זמן קצר, עד אשר הסדירו את אישורי העליה דרך סוריה, בדרכם לארץ הקודש. לימים הבינו הכל כי הניסים הרבים בדרכו של הגרא"מ שך זצ"ל לארץ ישראל, היו אלו ניסים למען הצלתו הפרטית, אך לא פחות למען הצלת עולם התורה בארץ ישראל.

לפקיד את מבוקשו, פנה למלאכתם של היהודים היראים בעת צרה, הוא נעמד בצד המסדרון מחוץ לחדרו של הפקיד, והחל להתפלל בהתרגשות בדמעות שלישי ובתחנונים לבורא כל עולמים שיעזור לו להינצל מהתופת.

הגאון רבי שבתי יגל זצ"ל התלווה אף הוא למרן הגרא"מ שך זצ"ל, וכאשר ראה את מצוקתו של הגרא"מ שך זצ"ל, ניגש לפקיד הטורקי וסימן לו בידו כלפי מעלה ולאחר מכן התכופף וסימן לו בידו כלפי מטה, ובכך ניסה להמחיש לפקיד כי אם הם יישארו כאן בוילנא הם עלולים להיקבר מתחת לאדמה, לא בטוח שהפקיד הבין אכן את הסבריו של רבי שבתי, אבל תיכף אחר ההצגה הזו הוא חתם על שתי האשרות יציאה לשתי המשפחות. בכך לא הסתיימו תלאות הדרך, לאחר שסדרו את כל הנצרך להפלגה, עמדו כבר שתי המשפחות בנמל אודסה והמתינו לאנייה שתיקח אותם לאיסטנבול. כאשר הגיעה האנייה לאיסטנבול, ממשלת טורקיה לא הרשתה לשתי המשפחות לרדת אל הנמל, מחשש שמא ישתקעו בטורקיה וינסו להתאזרח במדינה. לא עזרו

השׁו"ת היומי

כיצד נוהגים לחלק את העליות בשבת פרשת מסעי?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

מאותיות אנא בכח וגו', ולכן קוראים לכהן עד סוף המסעות בערבות מואב (פרק ל"ג פסוק ט'). וכתב ב'לוח הלכות ומנהגים' [זלזניק], שללוי מפסיקים בפרק ל"ד פסוק י"ב, "לגבולותיה סביב", ושם עולה השלישי. ובמוספים שבהוצאת 'דרשו' כתבו, שבקריאה של מנחה בשבת ובשני וחמישי, כן מפסיקים במסעות, ורק בשבת בשחרית אין מפסיקים.

שאלה: בחומשים המודפסים, עליית שני בפרשת מסעי היא בפרק ל"ג פסוק י"א, והמשנ"ב (סי' תכ"ח ס"ק כ"א) כתב שאין להפסיק באמצע המסעות. כיצד אם כן מחלקים את עליות שני ושלישי לפי המשנ"ב? תשובה: מנהגנו כהמשנה ברורה, שבקריאה בשבת לא מפסיקים באמצע המסעות, כיון שרומז לשם מ"ב הקדוש היוצא

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מה שאל נפוליאון את הגאון רבי חיים מוואלוז'ין זצ"ל

כתובות דף יח

חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו

ענהו הגר"ח: אכן, צודק הינך נפוליאון. ההלכה ניתנה לבני ישראל בלבד, שאחת מן התכונות המאפיינות אותם היא, שהם "ביישנים". אבל, אתה, בהחלט מסוגל להעיז פנים בפני בעל חובך, בלא להניד עפעף.

(מאורות - מאורה של תורה)

הגאון רבי שבתי יגל זצ"ל, ראש ישיבת סלונים ברמת גן, סיפר את המעשה הבא: פעם אחת שאל נפוליאון את רבי חיים מוואלוז'ין זצ"ל, כיצד אתם היהודים פוסקים הלכה ומחייבים שבועה על סמך חזקה "שאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו?" אני, למשל, יכול להעיז ולכפור בכל לבעל חובי!

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם מותר ללחוץ על השוד להודות במעשה המיזחם לו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

הניכרים כי אם על ידי התובע - לא ניתן רשות הזו". הדברים מצויים ונוגעים למעשה, במקרים שמתעורר אצל אדם חשד, מחמת אומדן כלשהו, על פלוני שגרם לו היזק, והוא מחליט לעשות דין לעצמו - לתפוס ממנו ממון, או ללחוץ עליו באמצעים אחרים. בדברי ה'חפץ חיים' מבואר שהדבר אסור, וכפי אחת הדוגמאות שהוא מביא לכך (באר מים חיים ס"ק ל): "... שהיה לו היזק גדול בעיסקא, ויצא קול על אחד שהוא עשה לו ההיזק הזה, ויש על זה דברים ניכרים ממש, מכל מקום אסור לתפוס ממנו ממון אפילו שלא בעדים בשביל זה, כל זמן שלא נתברר הדבר, רק יכול לתובעו שילך עמו לדין".

בסעיפים הקודמים למדנו, שגם לשון הרע שיש בו 'דברים ניכרים ממש' שהוא אמת, מותר רק להאמין לו [אם אין במה לדון לכף זכות], אך לא לספרו לאחרים, וגם אסור לסמוך על היתר זה להפסידו בממון או להכותו. בסעיפים הנלמדים היום (כלל ז' סעיפים יג-יד) ממשיך ה'חפץ חיים' בענין זה וכותב: "ולפעמים ניתן רשות לבית דין מפני צורך שעה, כגון שאחד בא לצעוק לפניהם על דבר גניבה... והוא משער בוודאי בדברים הניכרים ממש שפלוגי גנב ממנו החפץ, וגם הבית דין רואים את הדברים הניכרים או שעדים העידו לפניהם על הדברים הניכרים, ניתן להם רשות להכותו. אבל ליחיד, או אפילו לבית דין - רק שלא נתברר להם הדברים

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

האם צריך כוונה לשם מצוה כדי לעבור על איסור 'בל תוסיף'?

לענין בל תוסיף. ויש אומרים, שאפילו לדעת הסוברים שמצוות צריכות כוונה בשעת קיומן, המוסיף על המצוה עובר באיסור בל תוסיף אף כשלא התכוון לשם מצוה; (אך אם התכוון בפירוש לשם דבר אחר, אינו עובר).

במה דברים אמורים? בזמן הראוי לקיום המצוה, אבל שלא בזמן הראוי למצוה - לכל הדעות אינו עובר על בל תוסיף אלא כשהתכוון לשם מצוה.

[ביה"ל לד, ב, ד"ה ויכוון, וד"ה בעלמא]

המוסיף תפוח לארבעת המינים - האם עובר על איסור 'בל תוסיף'?

וישנן שלוש דעות שונות בנוגע לאיסור בל תוסיף בהוספה כזו: א. בחפץ מחובר, האיסור מדאורייתא; ובחפץ שאינו מחובר, האיסור מדרבנן. ב. בחפץ מחובר, או בחפץ מאותו מין של המצוה, האיסור מדאורייתא; ובחפץ שאינו מחובר, וגם אינו ממין המצוה, האיסור מדרבנן. ג. בכל חפץ ובכל צורה, האיסור מדאורייתא. המשנה ברורה נוקט להלכה כדעה השנייה, אבל מזכיר גם את הדעה השלישית.

[משנ"ב לד, ז-ח, שעה"צ ח, וביה"ל ב, ד"ה ויכוון, וד"ה בעלמא; ביאורים ומוספים דרשו, 5 ו'10]

מדוע אי אפשר לקיים את שיטות רש"י ורבנו תם בזוג תפילין אחד?

שמע ופרשת והיה אם שמוע הן ב'תא' השלישי והן בתא הרביעי שבתפילין של ראש, וכן שני קלפים עם ארבע הפרשיות בתפילין של יד - אסורה מדאורייתא. ד. חיבור תא חמישי לארבעת התאים שבתפילין של ראש, אפילו אם החיבור הוא רק בקשירה באמצעות גיד, וכדומה - אסור מדאורייתא. ולדעת המשנה ברורה, חיבור זה אסור אף ללא כוונה לשם מצוה, גם לפי הדעה שלאיסור בל תוסיף נדרשת כוונה לשם מצוה, (ראה לעיל).

[משנ"ב לד, ז-ח, שעה"צ ח, וביה"ל ב, ד"ה ויכוון, וד"ה בעלמא;

ביאורים ומוספים דרשו, 5 ו'10]

נאמר בתורה, בפרשת ראה: "את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרו לעשות לא תסף עליו". ואיסור זה של הוספה על דברי תורה, מכונה 'בל תוסיף'. ונחלקו הפוסקים לענין המוסיף על המצוה באופן שאמור לעבור על איסור בל תוסיף, אלא שלא התכוון בהוספה זו לשם מצוה:

יש אומרים, שהדבר תלוי במחלוקת אם צריכים כוונה כדי לצאת ידי חובת המצוה; דהיינו, שלדעת הסוברים ש'מצוות צריכות כוונה', הרי הן צריכות כוונה אף לענין 'בל תוסיף', ולהסוברים שמצוות אינן צריכות כוונה, אינן צריכות כוונה אף

אחת הצורות של איסור 'בל תוסיף', היא הוספת חפץ על החפץ שמקיימים בו את המצוה; כגון, הוספת מין נוסף לארבעת המינים בחג הסוכות, או הוספת חוטים לציצית. הוספה זו, תיתכן בשני סוגי חפצים, ובשתי צורות. בשני סוגי חפצים: חפץ מאותו מין של המצוה, כגון לולב נוסף בארבעת המינים; וחפץ ממין אחר, כגון תפוח בארבעת המינים. ובשתי צורות: בחיבור החפץ הנוסף לחפץ המצוה, כגון קשירת הלולב הנוסף לארבעת המינים; וללא חיבורו לחפץ המצוה.

ההלכות העולות מכל האמור לעיל, לענין איסור 'בל תוסיף' בהנחת תפילין:

א. הנחת שני זוגות תפילין כשרים יחד, אסורה מדאורייתא, לכל הדעות.

ב. בהנחת שני זוגות שאחד מהם בוודאי פסול, כגון תפילין של רש"י ושל רבנו תם, יש לכוון שקיום המצוה יהיה רק בזוג הכשר שביניהם, משום שללא כוונה זו - יש אומרים שהנחת הזוג הפסול אסורה באיסור בל תוסיף מדרבנן, ויש אומרים שהיא אסורה מדאורייתא.

ג. הכנסת פרשיות של רש"י ושל רבנו תם יחד - דהיינו, פרשת

* סדר הפרשיות בתפילין של ראש: פרשת קדש משמאל המניח, ואחריה פרשת והיה כי יביאך, ולאחריהן פרשיות שמע והיה אם שמוע. לדעת רש"י, פרשת שמע היא השלישית משמאל המניח, ואחריה פרשת והיה אם שמוע. ולדעת רבנו תם, פרשת והיה אם שמוע היא השלישית, ואחריה פרשת שמע. עיקר ההלכה כדעת רש"י, אולם, רבים נוהגים להניח גם תפילין של רבנו תם. * לדעת האריז"ל, יש להניח את תפילין של רש"י ושל רבנו תם יחד, כאשר בתפילין של יד, יש להניח את של רש"י בצד הפונה לכתף, ואת של רבנו תם, בצד הפונה למרפק. ובתפילין של ראש - את של רש"י יש להניח בתחתית שיפוע הקודקוד, ומעליהן, את של רבנו תם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

שיטת רבנו תם בנוגע לחוטי ציצית שנקרעו או שנחתכו

ו'נותרו בשלימותם', פירושו, שבחלק של הקשרים והכריכות ובחלק של החוטים הפרודים יחד, נותר אורך של שנים עשר 'גודלים' (ראה במקורות). ולדעת החזון איש - די באורך של שמונה גודלים, משום שארבעת הגודלים הנוספים הנדרשים, הם רק משום 'נוי מצוה', והציצית אינה נפסלת בהעדרם. [שו"ע יב, א, משנ"ב ט-י, וביה"ל ד"ה ונוהגין; וראה עוד שם ד"ה ולרבנו; ביאורים ומוספים דרשו, 9]

שיטת רבנו תם בנוגע לחוטי ציצית שנקרעו, או שנחתכו, לאחר קשירתם בבגד, היא - שאם שנים מתוך ארבעת החוטים שבכל כנף נותרו בשלימותם, ובשני החוטים האחרים נותר כדי עניבה באחד מצדי הקשר, הציצית כשרה. ומאחר ולא ניתן לזהות כל חוט בפני עצמו משני צידי הקשר, הציצית כשרה בפועל רק כאשר ששה מתוך שמונת ראשי החוטים נותרו בשלימותם.

הלוח היומי

כ"ה בתמוז | רבי אהרן ב"ר משה ברכיה זצ"ל, ממודינא-איטליה, בעל מעבר יבק (כמניין 112 הפרקים בו), אשמורת הבוקר ועוד

יארציט:

שצ"ט: רבי אהרן ב"ר משה ברכיה זצ"ל, ממודינא-איטליה, בעל מעבר יבק (כמניין 112 הפרקים בו), אשמורת הבוקר ועוד.
תקצ"א: רבי מאיר ב"ר שמואל סג"ל הלוי רוטנברג זצ"ל, מאפטא, בעל אור לשמים.
תרס"ה: רבי שלמה ב"ר יצחק ועקנין זצ"ל, מחכמי מרוקו, בעל בינת שלמה.
תרנ"ג: רבי ישראל יהושע ב"ר דוד טרונק זצ"ל, מקוטנא, בעל ישועות מלכו.
תר"ץ: רבי ישעיהו ב"ר דוד יהודה לייב זילברשטיין זצ"ל, ר"י ואב"ד וייטצען-הונגריה, בעל מעשי למלך.
תשנ"א: רבי אברהם ב"ר ישראל ברדקי זצ"ל, ר"י בי-ם.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

על מה האנשים מדברים?

סיפר הג"ר יעקב ניימן: פעם נכנסתי ל"חפץ חיים" ונתן לי שלום, ותיכף שאל אותי: "מה מדברים בחוץ אודות המשיח?" ולא היה בפי מענה. והמשיך לומר אלי: "זוהי הצרה שאין מדברים אודות המשיח, איני יכול להבין איך לא מחכים? הלא כתוב 'אחכה לו'". (דרכי מוסר להגר"י ניימן עמ' צו)

נשתדל להכניס בלבנו רגשי כמיהה וציפיה לביאת המשיח, ונזכור שעצם הציפיה מקרבת את הגאולה

הדדע הדדע הדדע

מענה לשאלות ב'דף היומי בהלכה'
גם באמצעות הדואר האלקטרוני

ניתן להפנות לשאלות בסימן 'לב'
לכתובת daf5609000@gmail.com
והרבנים המשייבים ישתדלו לענות בהקדם לכל פונה

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il